

забезпечення достатнього рівня управлінської та фінансової автономії закладів охорони здоров'я. Особлива увага має приділятися професійному розвитку та забезпеченню гідних умов роботи медичного персоналу. Також доречним є вивчення передового вітчизняного і зарубіжного досвіду щодо ефективності управління закладами первинної медико-санітарної допомоги та впровадження ними інноваційних підходів.

Використана література:

1. Державне управління охороною здоров'я в Україні: генеза і перспективи розвитку : кол. моногр. / кол. авт. ; упоряд. проф. Я.Ф. Радиш, передм. Т. Д. Бахтеєвої ; за заг. ред. проф. М. М. Білинської, проф. Я. Ф. Радиша. Київ : НАДУ, 2013. С. 314.

2. Дорошенко О. О., Шевченко М. В. Аналіз міжнародного досвіду фінансування вторинної медичної допомоги. *Економіка і право охорони здоров'я*. 2017. № 1 (5). С. 148–155.

3. Мезенцева Н. І., Батиченко С. П., Мезенцев К. В. Захворюваність і здоров'я населення в Україні: суспільно-географічний вимір : монографія. Київ : ДП Прінт Сервіс, 2018. 136 с.

4. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/>.

Особливості конкуренції у сфері пропозиції фармацевтичної продукції на ринку в Україні

Халімон Р. О., здобувач вищої освіти 2 курсу спеціальності «Менеджмент організацій», НФаУ

Ковальова В. І., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування Національного фармацевтичного університету, vikakova04@gmail.com

В умовах майбутніх перетворень системи охорони здоров'я України украї актуальною є проблема збереження конкурентоспроможного стану українськими фармацевтичними компаніями на ринку, оскільки це впливає на зростання обсягу реалізації продукції, зменшення непродуктивних витрат та підвищення ефективності здійснених витрат, сформованість інтелектуально-кадрового потенціалу, високу інвестиційно-інноваційну активність та фінансову стійкість.

В Україні сформувалась відносно розвинена фармацевтична промисловість. Причому, на відміну від інших галузей вітчизняного господарства, фармацевтична промисловість розвивалась доволі динамічно, більш-менш успішно долаючи економічні кризи, які переживала країна.

На національному рівні ситуація на вітчизняному фармацевтичному ринку доволі конкурентна. В Україні у 2016–2017 рр. ліцензію на виробництво ліків мали 115 компаній, 77 % з яких були прибуткові. Причому на першу десятку

найбільших постачальників фармацевтичної продукції припадало 33 % від загального обсягу аптечних продажів на вітчизняному фармацевтичному ринку [1]. Водночас у продажах вітчизняної аптечної мережі загалом тоді першість належала українським компаніям, лідером серед яких була київська компанія «Фармак». За нею йшли фармацевтична фірма «Дарниця» і корпорація «Артеріум». А вже слідом за ними іноземні компанії – французька Sanofi та ізраїльська Teva. Така ситуація обумовлена перевагою вітчизняних виробників завдяки цінній конкуренції. Адже, згідно з експертними оцінками, українські фармацевтичні препарати у 4–16 разів дешевші від своїх закордонних аналогів. Тому, за оцінками керівників деяких фармацевтичних підприємств, у натуральному (а не грошовому) вимірі на вітчизняні підприємства нині припадає $\frac{3}{4}$ продажів на українському фармацевтичному ринку [1].

Як свідчать дані видання «Аптека online.ua» за підсумками 2018 р. ситуація в когорті лідерів дещо змінилась. Зокрема, на третє місце в списку лідерів перемістилась вже ізраїльська Teva, а фармацевтична фірма «Дарниця» і французька Sanofi посіли відповідно четверте і п'яте місця в цьому переліку лідерів.

Стосовно ж конкурентної ситуації у сфері пропозиції фармацевтичної продукції з боку її виробників вона досить стабільна. За підсумками 2018 р. на першу десятку найбільших постачальників фармацевтичної продукції припадало 30,8 % від загального обсягу аптечних продажів на вітчизняному фармацевтичному ринку. На 20 найбільших постачальників фармацевтичної продукції – лише 47,2 % від загального обсягу аптечних продажів на ринку.

Причому, як зазначає видання «Аптека online.ua», «усі компанії з топ-20 продемонстрували приріст продажів. При цьому серед них лише вісім компаній змогли збільшити свою частку на ринку. Ще для двох компаній цей показник не змінився порівняно з 2017 р.» [2]. Водночас треба наголосити, що в 19 з 20 компаній, що розглядаються, річний приріст обсягу продажів вимірювався двозначними цифрами в межах 12,1–33,6 %. Також варто звернути увагу на те, що серед згадуваних топ-20 компаній дев'ять були українськими, а 11 – іноземними. При цьому сукупна частка продажів українських компаній складала 24,5 %, а іноземних – 22,7 %. Загалом же ці цифри свідчать про доволі гостру конкуренцію серед виробників фармацевтичної продукції за поставки своїх товарів до аптечної мережі України [3].

Щодо існуючих проблем у сфері пропозиції фармацевтичної продукції для України проблема полягає в недостатньому рівні розвитку вітчизняної фармацевтичної промисловості порівняно з тим потенціалом, який вона для цього має. Це пов'язана з технологічним відставанням української фармацевтичної промисловості порівняно з передовими світовими досягненнями в цій галузі. Адже розроблення і виробництво нових ліків є дуже капіталомістким і наукоємним процесом. У цій галузі на світовому ринку панують транснаціональні компанії, материнські офіси яких, як правило, знаходяться в розвинених країнах. Жодна з українських фармацевтичних компаній не може здійснювати такі величезні інвестиції у відповідні наукові дослідження та розробки, насамперед у створення принципово нових ліків.

Тому, на думку деяких експертів, найреалістичнішою і до того ж цілком ефективною стратегією у формуванні товарного асортименту своєї продукції для українських фармацевтичних компаній може бути широке використання так званих генеричних ліків або ж просто генериків (дженериків). Генерики (дженерики) – це ліки, у яких скінчився термін їх патентного захисту. Напрямо саме такого розвитку власного бізнесу, на думку деяких експертів, багато в чому може бути дуже привабливим і для українських фармацевтичних компаній.

Використана література:

1. Иванова Е. Пошли на поправку. *Гости из будущего. Новое время страны*. 2018. № 40. С. 7–8.
2. Аптечный рынок Украины по итогам 1 кв 2019 г. URL: <https://www.apteka.ua/article/498776>.
3. Кулицький С. Фармацевтична галузь і фармацевтичний ринок в Україні: стан і проблеми розвитку. *Україна: події, факти, коментарі*. 2019. № 6. С. 41–53. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2019/ukr6.pdf>.

Результати аналізу профіля летальності у різних країнах світу, як важливого показника в оцінці ефективності функціонування систем охорони здоров'я та фармацевтичного забезпечення населення
Цурикова О. В., к. фарм. н., асистент кафедри управління, економіки та забезпечення якості Національного фармацевтичного університету
zurikova2008@gmail.com

Панфілова Г. Л., д. фарм. н., професор кафедри організації та економіки фармації Національного фармацевтичного університету
panf-al@ukr.net

З метою оцінки стану розвитку будь-якої країни використовуються цілий спектр показників та методик. Враховуючи зростання суспільного навантаження на систему охорони здоров'я (СОЗ), яке спостерігається в останні роки все більшого значення на макроекономічному рівні мають дані епідеміології, а саме дані захворюваності, поширеності та смертності населення [1, 2].

Мета дослідження – аналіз профіля смертності населення у країнах з високим та низьким рівням розвитку у відповідності до даних Міжнародного банку реконструкції та розвитку (International Bank for Reconstruction and Development). Це одна із найвпливовіших організацій, яка входить до складу так званої групи Світового банку, що була заснована ще у 1945 році зі штаб-квартирою, яка представлена у Вашингтоні. До учасників Міжнародного банку реконструкції та розвитку входять 188 країн, а Україна представлена у складі з 1992 р. Нами були проаналізовані ТОП-10 причин смертності населення.

Встановлено, серед 10 основних причин смертності населення світу домінуючі позиції зайняли: інсульт (8,45 млн. осіб); ішемічна хвороба серця (ІБС) (6,31 млн. осіб); хронічні захворювання легенів (3,15 млн. чоловік).